

عنوان مقاله:

واکاوی مقوله مکان در سه داستان شاهنامه بنا بر نظریه ذهنیت اسطوره ای لوی-برول

محل انتشار:

دو فصلنامه ادب فارسی، دوره 12، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

آرمان فاتح دولت آبادی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

حبیب اله عباسی - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

عفت نقابی - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

ابهام مکان در شاهنامه موضوعی است که در بخش های اساطیری و پهلوانی به چشم می آید. ایران از مکان هایی است که دارای ابهام است. در سه داستان تاج گذاری ایرج، دربندشدن کیکاوس در هاماوران و جنگ بزرگ کیخسرو و افراسیاب، ایران نقشی برجسته در روایت داستان دارد. همچنین ابهام ایران در این سه داستان و ویژگی های اساطیری آن چشم گیر است. در این پژوهش کوشیده ایم تا با تکیه بر مطالعات کتاب خانه ای و بهره گیری از روش تفسیری-تحلیلی و تاکید بر نظریه ذهنیت اسطوره ای لوی-برول به خوانشی انسان شناسانه از این سه داستان برسیم. یافته های این پژوهش نشان می دهد که ابهام مکان نتیجه ذهنیت اسطوره ای سازندگان این داستان هاست. در این داستان ها ایران و ایرانیان مفاهیم مستقل نیستند بلکه مقولاتی آمیخته اند که عواطفی را به همراه دارند. ذهنیت اسطوره ای تهدید هر عضو گروه را به عنوان تهدید تمامیت آن در نظر می گیرد چرا که کل و جز را یکی می داند و از نظر این ذهنیت، چنین دیدگاهی دارای تناقض نیست. پس جنگ های ایرانیان و تورانیان چیزی فراتر از جنگ های سیاسی و تلاشی برای نگاهداشت ایران و ایرانیان است. همچنین در داستان هایی که در این مقاله تحلیل کرده ایم، کین ستانی نقشی اساسی در پیشبرد داستان دارد چرا که این رفتار از نظر اخلاق پذیرفته از جانب ذهنیت اسطوره ای برای حفظ گروه بایسته است. ابهام مکان در شاهنامه علاوه بر دلایل گوناگون، نتیجه ی ذهنیت اسطوره ای سازندگان است.

کلمات کلیدی:

شاهنامه، فردوسی، ابهام مکان، ذهنیت اسطوره ای، آمیختگی، لوی-برول

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1697333>

